

JOHN BUNYAN

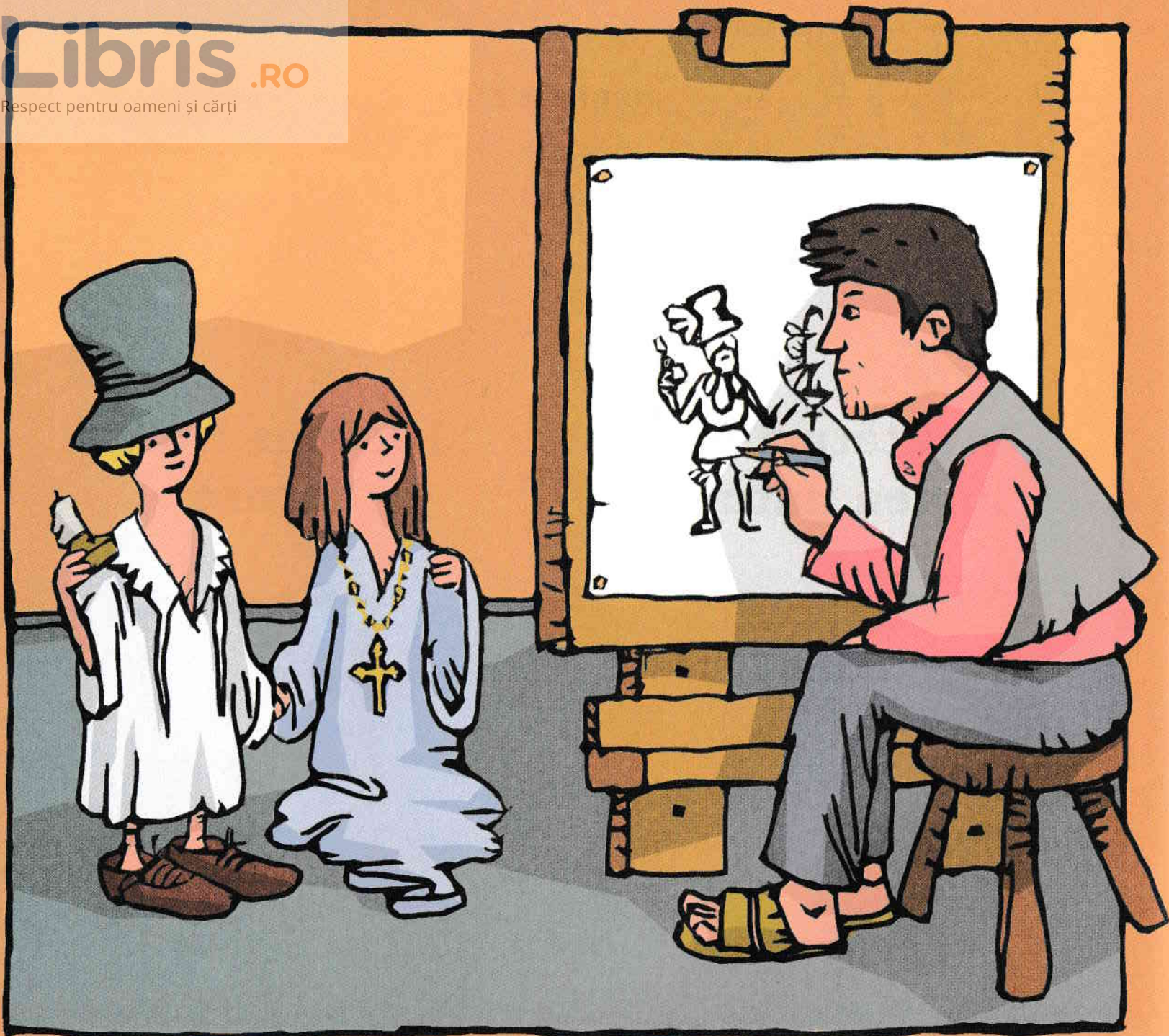
**Învățăături din
lumea naturii**

În stihuri la mintea pruncilor

**Lessons from
Nature**

Poems for Boys and Girls

KOINÓNIA

Scrise pentru toate vârstele

Pe fila ce deschide, cu titlul înainte,
Ăst tom, de cine-i vorba, te-ndemn să iei aminte.
Sunt prunci, băieți și fete, de soiuri câte toate,
Că sprijină toiaagul ori se târâsc pe coate.

Pruncia lor, în mintea-mi, cuprind cu-ngăduință,
Mă ispitesc cu joaca în stihuri de credință.
Acum le crește barba băieților pe față,
Iar fetele-s bătrâne cu grijile de-o viață.

Nevinovat sunt, astfel de-i zugrăvesc cu pana.
Să nu-i smintesc, nu-i laud, stârnindu-le prihana
Mai vajnici să se creadă decât copilu-n leagăn
Privit cum gângurește de-un om la minte zdravăn.

Cu fițe, giumbușlucuri, scorneli, făcând-o lată,
Așijderi cum e pruncul se joacă și se-arată.
Cu buclucașe pozne și scliviseli haine,
Pe scenă parcă urcă, în văz, fără rușine.
Bărbos bărbatu-i, iată, un prunc cu caș la gură;
Cucoanele-ntre ele la joc sunt pe-o măsură.

Către cei cu sufletul necopt

Cu slova și cu pana, duhovnicii-ncercară,
Crezând c-au să găsească urechi s-audă-n țară,
Cu fulgerul muștrării să dea de cap hârjoanei,
Dar cine să-i asculte când toți sunt prunci ai toanei?

PREFACE

Written for All Ages

The title page will show, if there you look,
Who are the proper subjects of this book.
They're boys and girls of all sorts and degrees,
From those of age to children on their knees.

Thus comprehensive am I in my notions,
They tempt me to it by their childish motions.
We now have boys with beards, and girls that be
Big as old women, wanting gravity.

Then do not blame me, that I thus describe them.
Flatter I may not, lest thereby I bribe men
To have a better judgment of themselves,
Than wise men have of babies on their shelves.

Their antic tricks, fantastic modes, and way,
Show they, like very boys and girls, do play
With all the frantic fopperies of this age,
And that in open view, as on a stage;
Our bearded men do act like beardless boys;
Our women please themselves with childish toys.

Appealing to the Young at Heart

Our ministers, long time, by word and pen,
Dealt with them, counting them not boys, but men.
Thunderbolts they shot at them and their toys,
But hit them not, for they were girls and boys.

Cu cât mai grea certarea, zadarnică asprimea,
Țintind prea sus, săgeata n-atinse piticimea.
Câtând bărbați, găsiră o ceată feciorească,
Prinși ca-ntr-o plasă-n jocuri, doar asta să-și dorească.

Iubite cetitor, deci, ca să-i ajut mi-e ghesul,
Și-atunci neghiob m-oi face, jucându-mi înțelesul;
La lucruri înțelepte cu mofturi de se-oftică,
Mi-acopăr iute barba de sprinten moșulică;
În joaca lor smintit sunt și-s pradă jucăriei,
Să vadă la lumină că doar copiii sunt și ei.

Și unii spun că mintea-mi a dat 'napoi, beteagă,
Dar nu mi-e de rușine, căci joc să se-nțealgă,
Că orice fiță strâmbă ori trucuri îndrăgite,
Burduf îi leagă-n suflet, în gheară de ispite.
S-ajungă prinși în lațuri ori în urzeli de plasă,
Lăsându-i nimicirii, de-n urmă nu le pasă.

Lecții mai presus de jucăriile pruncești

S-a înjosit și Pavel, se pare, să aducă
Smintiți pe calea dreaptă, nerozi cu dor de ducă,
Pe vorba lor, să-și vadă, în firea cea nebună,
Și leacul goliciunii, cântându-le în strună
Să-i mântuie cu haru-i de vină și trufie,
Un fapt domnesc de stirpe și plin de curăție.

Nici eu, smerit, nici Pavel nu vrem apucătura
Să prindă rod; momindu-i, prin joc învățătura
Le-o dăm să-și urce gândul, să uite zbenguirea,
Spre ceruri unde pruncii găsi-vor mântuirea.

The better charged, the wider still they shot,
Or else so high, these dwarfs they touched not.
Instead of men, they found them girls and boys,
Addict to nothing as to childish toys.

Wherefore, good reader, that I save them may,
I now with them the very dotterel play;
And since at gravity they like to mock,
My very beard I cast behind a rock;
And like a fool stand fingering of their toys,
And all to show them they are girls and boys.

Nor do I blush, although I think some may
Call me a baby, for I with them play.
I want to show them how each fingle-fangle
On which they doting are, their souls entangle,
As with a web, a trap, a gin, or snare;
And will destroy them, have they not a care.

Lessons not Confined to Childish Toys

Paul seemed to play the fool that he might gain
Those that were fools indeed, if not in grain;
Using their things so that they might full know
Their emptiness, and might be brought in tow
To what would them save from sin and vanity;
A noble act, and full of honesty.

Yet he nor I would like them be in vice,
While by their playthings I would them entice,
To mount their thoughts from what are childish toys,
To heaven, for that's prepared for girls and boys.

Nici nu m-aplec eu râvnă la aste lucruri toate
Dureri mai mari uitării să dau; mi-e peste poate
A vrea să plac întruna unor fărtați de-ispravă
Deși mă tem că-ntr-înșii aş răscoli tot pleavă.

Astfel, de-mi spun că dâșii au mintea sănătoasă,
Nu le-a fi greu să-mpace ce-o fi de-aici să iasă
Cu grava cugetare; obștească-oricât e rima:
Deschide-un ochi devreme când vrei să-ți capeți stima.

Vor zice, ne'ndoielnic, că-s stihuri cârpice,
Spunând că-mpiedic vorba în slovele stângace.

De muncile-mi sunt slabe, dreptatea mi-este roadă
Din pom de rai culeasă, și îngerii s-o vadă.
Mai pricepuți de-s unii să prindă-o biată găză
Decât o noimă-n scripte, de ce-ar fi se răză
La fapta lor vădită cu bună cuviință,
Oprind un rău mai mare cu-o firavă ființă?

Scriptura folosește învățături cu pilde nemijlocite

Solomon, înțeleptul, pe neghiobi îi învață
Că a furnicii fire un rost găsește-n viață.
Asin ori rândunică, un cuc, Domnul ne spune,
Înfățișează-n chipuri că soarele apune;
Nesăbuiță oarbă-i să te cuprindă frigul,
Lăsând acum și veșnic să piară tot câștigul.

Se poate ca-nțeleptul să-mi vadă rima șchioapă.
Ce-mi pasă cât nebunii cu stihu-mi se îndoapă

Nor do I so confine myself to these,
As to shun graver things; I seek to please
Those more composed with better things than toys;
Though thus I would be catching girls and boys.

Wherefore, if men have now a mind to look,
Perhaps their graver fancies may be took
With what is here, though but in homely rhymes:
But he who pleases all must rise betimes.

Some, I am sure, will be finding fault,
Concluding, here I trip, and there I halt:

What though my text seems mean, my morals be
Grave, as if fetched from a more sublime tree.
And if some can better handle a fly,
Than some a text, why should we then deny
Their making proof, or good experiment,
Of smallest things, great mischiefs to prevent?

Scripture Uses Object Lessons for Teaching

Wise Solomon did fools to small ants send,
To learn true wisdom, and their lives to mend.
And God by swallows, cuckoos, and the ass,
Shows they are fools, who let that season pass,
Which he put in their hand, that to obtain
Which is both present and eternal gain.

I think the wiser sort my rhymes may slight,
But what care I, the foolish will delight

Citindu-l cu plăcere; iar Domnul, înainte,
Cu lucrul nebunatic va să-l învețe minte,
S-aducă răul vieții dinspre-al credinței munte
Găsești ades mărire prin cele ce-s mărunte.

De-aș vrea, pe corzi înalte, măiastră-ar fi cântarea;
Aș trage-ntins de slovă, cătându-mi înălțarea.
Dar ce folos? Săgeata, în nevăzut, ca vrajă,
Nu sperie pe nimeni: nici adormit, nici strajă.
Când zbori prea sus, se miră, râzând de tine, pruncii,
Când te străpunge, iată, durere cruntă-atunci-i.

Cât despre-aceste lucruri, disprețuite multe,
Spre care mintea-mi cată, gășind să le asculte,
Mă rog să-ntruchipeze hotar ce nime'-l calcă,
Cum Samson biruit-a c-un os de-asin, o falcă,
Ori cum Șamgâr, viteazul, cu boldul de la vite
(Nebărbătești unelte, nici arme potrivite).
*Așa socot c-oi face, chiar de mi-ți da otravă;
Lui Dumnezeu, pe urmă, acestea-i da-vor slavă.*

J.B.

To read them, and the foolish God has chose,
And does by foolish things their minds compose,
And settle upon that which is divine;
Great things, by little ones, are made to shine.

I could, were I so pleased, use higher strains:
And for applause on racks stretch out my brains.
But what needs that? The arrow, out of sight,
Does not the sleeper, nor the watchman fright;
To shoot too high does but make children gaze,
It's that which hits the man does him amaze.

And for the inconsiderableness
Of things, by which I do my mind express,
May I by them bring some good thing to pass,
As Samson, with the jawbone of an ass;
Or as brave Shamgar, with his ox's goad
(Both things not manly, nor for war in mode),
*I have my end, though I myself expose
To scorn; God will have glory in the close.*

J.B.

STIHURILE

„Întreabă dobitoacele,
și te vor învăța,
Păsările cerului,
și îți vor spune;
Vorbește pământului,
și te va învăța;
Și peștii mării
îți vor povesti.”

Iov 12,7-8

THE POEMS

“But, now ask the beasts,
and they will teach you;
And the birds of the air,
and they will tell you;
Or speak to the earth,
and it will teach you;
And the fish of the sea
will explain to you.”

Job 12,7-8

SMOCHINUL NERODITOR DIN GRĂDINA LUI DUMNEZEU

Cu darul bun al gliei, tu poți să nu dai roade?
Izvorului de haruri zăgazul sterp îi cade,
Iar Dumnezeu te uită; nevrednic pom, ascultă,
Dă fruct să-ți mântui moartea de-ndurerare multă!

Nu-ți este trunchiul, oare, pe maluri adăpate?
Ai fost chemat slujirii, iar Domnul ți-a dat valuri
De sevă-n rod, plinește-l; nevrednic pom, ascultă,
Dă fruct să-ți mântui moartea de-ndurerare multă!

Pământuri calde-n pântec te-mbogățesc cu viață,
Dar nici zăbava-n trudă, nici hrana nu te-nvață?
Aproape-i judecata; nevrednic pom, ascultă,
Dă fruct să-ți mântui moartea de-ndurerare multă!

De ți-ar găsi-ntre ramuri, în dulce pârg, smochina,
Cu trudă cel ce-asudă, stropindu-ți rădăcina,
Ar pune jos securea; nevrednic pom, ascultă,
Dă fruct să-ți mântui moartea de-ndurerare multă!

Căci, iată, îndurarea acum e pe sfârșite,
Nu-i multă, sărăcia atunci când te înghite,
O, pulbere în vânturi; nevrednic pom, ascultă,
Dă fruct să-ți mântui moartea de-ndurerare multă!

Nici numele ce dat ți-e, oricâtă ți-e spoiala,
Deloc nu-ți folosește; înlăturându-și boala,
Alți pomi nu știu toporul; nevrednic pom, ascultă,
Dă fruct să-ți mântui moartea de-ndurerare multă!

THE BARREN FIG-TREE IN GOD'S VINEYARD

What, barren here! In this so good a soil?
The sight of this does make God's heart recoil
From giving you his blessing; barren tree,
Bear fruit, or else your end will cursed be!

Are you not planted by the waterside?
Know not your Lord by fruit is glorified?
The sentence is, cut down the barren tree:
Bear fruit, or else your end will cursed be.

You have been hoed about and watered too,
Will neither patience nor yet dressing do?
The executioner is come, O tree,
Bear fruit, or else your end will cursed be!

He that about your roots takes pains to dig,
Would, if on you were found but one good fig,
Preserve you from the axe: so, barren tree,
Bear fruit, or else your end will cursed be!

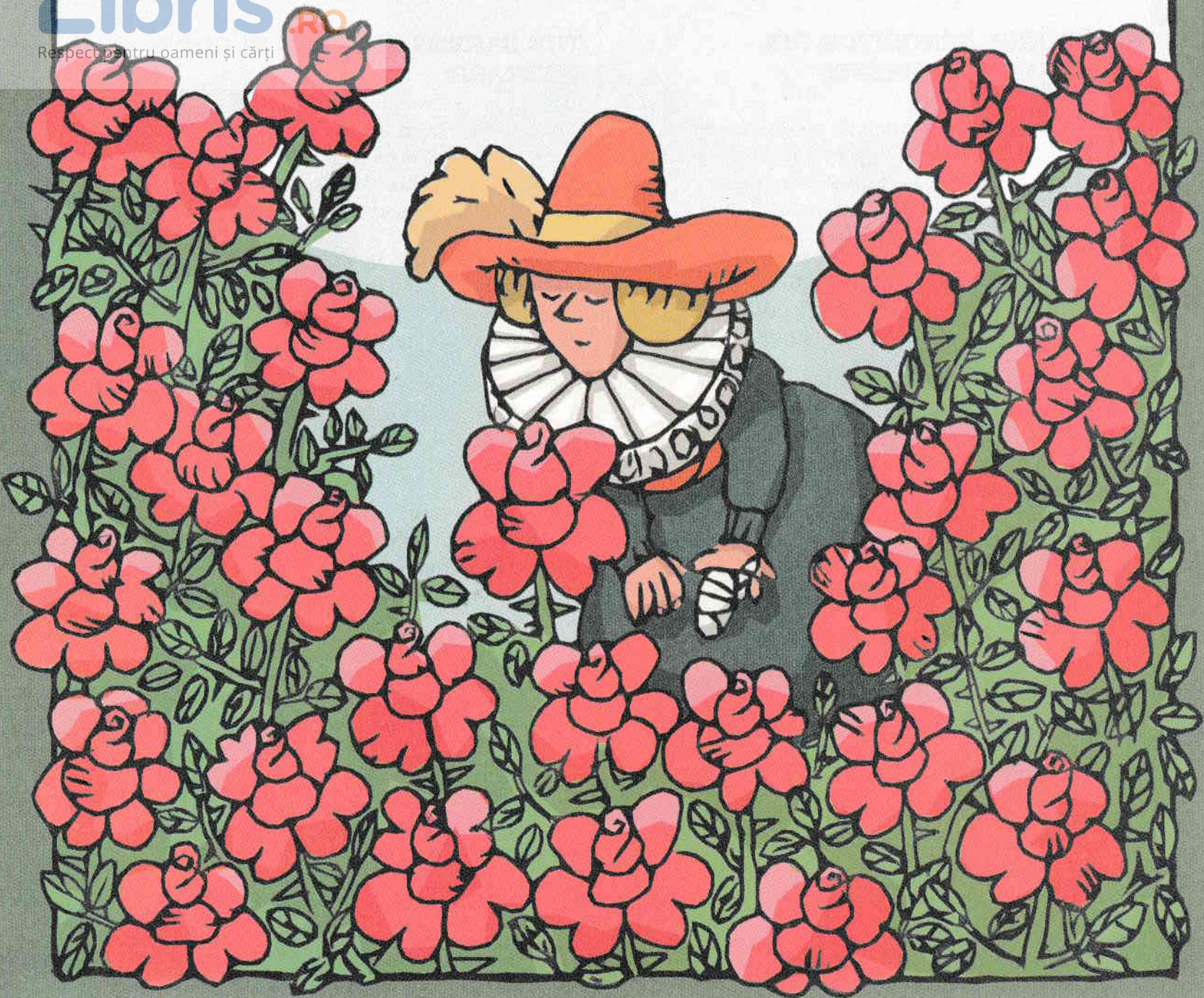
The utmost end of patience is at hand,
It's much if you much longer here do stand.
O hardened ground, you are a barren tree.
Bear fruit, or else your end will cursed be!

Your standing nor your name will help at all;
When fruitful trees are spared, you sure must fall.
The axe is laid unto your roots, O tree!
Bear fruit, or else your end will cursed be.

Libris

.RO

Respect pentru oameni și cărți

O tufă-mbietoare sub ochii-mi se-mplinește
În trandafirul roșu, ce gingaș înflorește.
Petala și-o închină spre mine cu noblețe,
Spunându-mi, parcă, „Ia-mă!”, cătând să mă răsfețe.

Or de-aș culege roza sau i-aș pofti bobocul,
Din zece tufe, nouă m-ar înțepa ca focul.
Mai mult o ispitire, capcană, o nălucă
Se dovedesc acestea cu mâna ce le-apucă.

Mai doritor cu cât ești, primejdia-i mai mare,
De-i fi tu grădinarul ori unul oarecare.
De ce, tulpină, rozei cu sevele-i dai hrană
Și totuși, celor dornici c-un ghimpe le faci rană.

Îți arde de năzbătii? Te prinse nebunia,
Să-ți râzi, cu pozne crude, și să-ți atragi mânia?

Asemuire

Un trandafir e Fiul lui Dumnezeu, seninul.
Dar oare ce-i cu tufa ce-și asmuțește spinul,
Cari nu se dă în lături să zgârie, să doară,
Să sfâșie pânzetul din strai de domnișoară?

Ea-i simbol pentru stirpea, cea din Adam lăsată;
Din ea Hristos se-naltă, cu Duh din Sfântul Tată,
Să dăruiască haruri preabinecuvântate,
Plătește purpur' sânge pe-a' omului păcate.

THE ROSEBUSH

This homely bush does to my eyes expose
A very fair, yea, comely ruddy rose.
This rose does also bow its head to me,
Saying, “Come, pluck me, I your rose will be.”

Yet offer I to gather rose or bud,
Ten to one but the bush will have my blood.
This looks like a base trap or a decoy,
To offer, and yet snap, who would enjoy;

Yea, the more eager to it, the more in danger,
Be he the master of it, or a stranger.
Bush, why do you bear a rose if none must have it.
Why to expose it, yet claw those that crave it?

Have you turned freakish? Do you basely play?
Or does your sharp ill-humour tend its way?

Comparison

This rose God's Son is, with his ruddy looks.
But what's the bush, whose pricks, like tenterhooks,
Do scratch and claw the finest lady's hands,
Or rend her clothes, if she too near it stands?

This bush an emblem is of Adam's race,
Of which Christ came, when he his Father's grace
Commended to us in his crimson blood,
While he in sinners' stead and nature stood.